Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 308 Vineri 11 Noembrie 1938
12 Pagini P IIII

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S.A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Adaptare

La reuniunea tuturor rectorilor și decanilor dela toate universitățile din țară, ministrul educației naționale d. Armand Călinescu a explicat sensul legiuirilor noui în domeniul învățământului, pentru ca la aplicarea acestor legiuiri să se cunoască spiritul în care ele au fost concepute.

Preocupat de necesitățile sociale, căutând soluțiunile cari au o rezonanță efectivă în această direcțiune, d. ministru Armand Călinescu a pornit o acțiune unitară de adaptare a instituțiilor la regimul ce s'a creiat și la scopul pe care acest regim il urmărește.

Pornind dela ideea că organizarea învățământului nostru era o imitațiune a străinătății, s'a făcut constatarea că în alcătuirea sa totală nu s'a ținut seama niciodată de specificul românesc, nu s'a ținut socoteala de structura socială și de nevoile noastre.

Copiii de țărani dobândeau în școlile primare numai cunoștințe teoretice, pe cari le memorizau de cele mai multe ori fără a reține sensul lor și erau împinși spre școlile orășenești unde încetul cu încetul se desrădăcinau.

Acest aspect teoretic al învățământului la sate a făcut ca nici populația să nu-i acorde încrederea întreagă și să nu-i simtă utilitatea, spune d. ministru Călinescu.

D-sa a purces deci la acțiunea de adaptare, modificând programele analitice, schimbând caracterul învățământului supra primar, punând accentul, pe elementul practic și regional și introducând monopolul cărții.

In ce privește învățământul secundar, ministrul educației naționale a anunțat că a întreprins și în acest compartiment o acțiune de adaptare la nevoile reale, comprimând simțitor învățământul teoretic, creind și încurajând școlile profesionale.

Privitor la învățământul universitar, d. ministru Călinescu a făcut constatarea că în nici o țară un student nu e obligat să dea atâtea examene ca la noi, exagerare dăunătoare învățământului, de oare ce e preferabilă predarea unui număr de cunoștințe în raport cu capacitatea de asimilare a unui tânăr decât înșiruirea pedantă de numeroase titulaturi pretențioase de catedre.

D-sa a vorbit apoi pe larg despre comprimarea catedrelor, despre situația profesorilor, despre modul cum se vor face încadrările, despre echivalări și despre promovarea elementelor tinere în corpul profesoral, spunând că prin legiferarea măsurilor privitoare la activitatea profesorilor s'a contribuit la ridicarea prestigiului universității.

Ministrul educației naționale, d. A. Călinescu, și-a exprimat apoi convingerea că în mediile universitare, unde, prin definiție, trebue să predomine spiritul clarvăzător, lărgimea de vederi, criteriul etic în judecarea situațiilor, toate interesele personale vor fi neglijate, spre a se promova numai cele obștești.

La sfârșit ministrul educației naționale și-a manifestat certitudinea că profesorii vor pune toată râvna pentru a satisface interesele universităților în cadrul noilor legiuiri.

FLORI — M. BRATEȘ-PILLAT

Nici o brazdă!

Din Budapesta se anunță că guvernul ungar a invitat pe lordul Rothermere să participe la serbările revizioniste ce vor avea loc în capitala Ungariei, invitație pe care lordul Rothermere s'a grăbit s'o accepte.

Cunoaștem de prea multă vreme sentimentele filomaghiare și revizioniste ale lordului Rothermere pentru ca să nu ne surprindă nici invitația guvernului ungar, nici graba cu care d-sa a luat trenul pentru Budapesta.

Socotim însă că e de datoria noastră să acordăm toată atențiunea acestor noui manifestări revizioniste maghiare. La serbările lor „revizioniste" trebue să răspundem cu afirmarea solidarității noastre naționale și cu o vigilentă și neobosită atențiune la frunta-riile românești cari, — orice părere ar avea lordul Rothermere și oricare alt protector al revizionismului maghiar — sunt pe veci stabilite și vom ști să le apărăm.

La ecoul pe care îl vor răspândi serbările revizioniste dela Budapesta, să răspundem cu ecoul pornit din inima noastră românească: „Nici'o brazdă!".

Afinități de rasă și prietenii

de N. BATZARIA

Incepem cu enumerarea de fapte concrete, cari să lămurească mai bine intenția rândurilor de față.

Cehoslovacii, adică, atât cehii, cât și slovacii și rutenii, sunt, precum se știe, de origină slavă, iar ca religie, majoritatea lor aparține confesiunei romano-catolice. Aceleași origini etnice și aceleași religii aparțin și polonezii.

Alte asemănări. Din cauza religiei catolice, atât polonezii, cât și cehoslovacii, au fost încă dela începutul organizării lor politice și sociale sub influența culturei și civilizației apusului catolic sau, mai precis, a culturei și civilizației latine. In limba latină au gândit și au scris primii cărturari cehi și polonezi.

Intr'o ordine de idei asemănătoare, din cauza situației geografice, și unii și ceilalți s'au izbit încă dela început de lumea germanică și de cotropirea germanismului, din partea căruia au avut egal de suferit, suferințe culminând în pierderea pentru mai multe secole a independenții lor.

Comunitatea de origină, de religie, de cultură, precum și marile și permanentele primejdii comune, ar fi trebuit, în mod logic, să aibă ca urmare o apropiere cât mai strânsă, o colaborare cât mai amicală, ba chiar o identitate de vederi și de atitudini în chestiuni în cari sunt în joc hotăritoare interese politice și naționale ale ambelor state și popoare.

Totuși, Polonia crede că interesele ei sunt mai asigurate și situația ei mai bine consolidată prin realizarea unei frontiere comune cu Ungaria, frontieră care nu poate fi înfăptuită într'alt fel, decât rupând noui fâșii din trupul atât de sfâșiat al Cehoslovaciei, adică al unui stat locuit de popoare de aceiași origină slavă cu polonezii.

Deasemenea, în zilele care au precedat încheierea acordului dela München, în acele zile când, dintr'un moment într'altul, se aștepta deslănțuirea războiului, se știa că Polonia era de partea Germaniei, deci împotriva Cehoslovaciei.

De altfel — și acesta e un punct, pe care tinem să-l relevăm — cercetând trecutul statelor și popoarelor slave, ajungem la constatarea că raporturile normale între aceste state și popoare au fost raporturi de dușmănie aproape permanentă. Le întâlnim foarte des războindu-se între ele, ducând unele împotriva altora adevărate războaie de nimicire. Le mai întâl-

(Continuare în pag. 2-a)

Cadastrul țării

de prof. E. GRINȚESCU

După război, odată cu efectuarea reformei agrare, a venit la ordinea zilei și preocuparea de a se înfăptui cadastrul țării, înființându-se o organizație specială care să-l ducă la bun sfârșit.

Nevoile urgente, însă, de a se măsura cât mai repede moșiile expropriate cum și necesitatea, tot așa de urgentă, de a se da loturile în primirea împroprietăriților, a făcut ca adevăratul rost al cadastrului să fie părăsit, urmând ca problema să fie reluată după terminarea reformei agrare.

In anii din urmă, paralel cu lichidarea acestei mari reforme, problema cadastrului s'a pus cu toată tăria, votându-se chiar o lege în 1933, a cărei aplicare s'a început însă cu oarecare timiditate.

Instituția Cadastrului, înființată prin lege, e cu totul alta de ceeace ne obișnuisem până acum să considerăm lucrările cadastrale. In mod curent, prin lucrări cadastrale se înțelegeau lucrările de măsurătoare pentru reforma agrară, pe câtă vreme adevăratul „cadastru", pe lângă măsurătoare și întocmire de plan, cuprinde individualizarea sau determinarea proprietății ca și evaluarea economică sau prețuirea ei, ceea ce înseamnă un adevărat inventar al proprietăților funciare. Acesta, spre a avea putere juridică și a fi opozabil oricui, trebue înscris — „întabulat" cum se spune, — într'un registru numit carte funduară. Ea cuprinde: a) descrierea imobilului, adică posesia faptică, b) descrierea proprietății, adică fixarea dreptului de proprietate și c) sarcinile, adică ipotecile, privilegiile, servituți, uzufruct, etc.

Prin urmare, este un complex de operațiuni, parte de măsurătoare, parte de evaluare și parte de natură juridică, care formează la un loc instituția cadastrului.

In felul acesta se măsoară și se întabulează toate proprietățile din hotarul unei comune, pe când în lucrările cadastrale de până acum, se măsura și se ținea socoteală numai de proprietățile expropriate și de cele repartizate împroprietăriților, fără ca acestea să fie trecute într'o carte funciară cu putere juridică.

Lucrările de măsurătoare pentru reforma agrară, chiar așa parțiale cum s'au făcut, ușurează totuși cadastrul, dar nu-l înlocuește în totul pentru că, cum am spus, ele au nevoe de completări pentru întreaga comună și mai ales au nevoe de a fi încadrate într'o rețea de puncte trigonometrice, pe întreaga țară, pentru ca poziția lor să fie definitiv fixată.

Astfel încât se poate spune că cele 1.200.000.000 lei cheltuiți cu aplicarea reformei agrare, din cari sătenii au plătit

(Continuare în pagina 2-a)

In accidentul de avion întâmplat în L'Ile de Jersey (Statele Unite), au murit 14 pasageri. Printre ei era și un copilaș ale cărui jucării au fost găsite într'un tufiș, la locul accidentului. Atât copilul cât și părinții lui au fost omoriți.

Antagonismul între două concepțiuni despre pace

Discursul rostit de d. Hitler la Weimar continuă să fie comentat de presa mondială. In aproape toate discursurile Führerului este o parte polemică a cărei caracteristică este uneori violența de limbaj, cum au fost, de pildă, discursurile din timpul crizei cehoslovace. E firesc ca această oratorie ad-hominem să provoace replici și comentarii dincolo de granițele Reichului. După acordul dela München, cancelarul Reichului a polemizat cu d. Eden, iar acum, la Weimar, săgețile au fost îndreptate contra d-lui Churchill. Acest gen oratoric ar putea fi interpretat de unii ca o imixtiune în politica internă a altor state. Discursurile d-lui Hitler însă trebue considerate din punctul de vedere al obiectivului lor principal care rămâne totdeauna acelaș: lupta contra democrației pe care o consideră ca dușmanul Germaniei. Democrația fiind împotriva ideologiei totalitare care se identifică cu Germania însăși, orice democrat este inamicul firesc al Germaniei.

Pornind dela această credință, e fatal ca în discursurile sale cancelarul să fie circumspect și uneori chiar agresiv față de acei democrați cari, beneficiind în țara lor de libertățile regimului democratic, își pot exprima gândurile și concepțiile politice fără reticențe. Eroarea de psihologie din discursurile d-lui Hitler este că genul lor polemic și adhominem produce, de cele mai multe ori, în țările către care sunt îndreptate, un efect contrariu celui dorit. Astfel, opinia publică britanică nu se va împăca niciodată cu ideia că prețul unei înțelegeri cu Germania ar putea fi înlăturarea definitivă din viața publică a unor anumite persoane, așa cum s'ar putea bănui că ar urmări d. Hitler, atunci când își exprimă teama că succesiunea d-lui Chamberlain ar putea reveni d-lui Eden sau d-lui Churchill. In statele cu regim democratic atât de solid așezat cum este acela din Anglia, nu este nevoie să se dea asigurări prealabile de continuitatea unei politici, nici să se lipsească de libertate anumite persoane politice, spre a se preciza o anume directivă politică. Continuitatea este asigurată, în țările cu regim democratic parlamentar, prin însuși votul parlamentului care este expresiunea voinței naționale, așa că angajamentele pe cari le ia, la un moment dat, un guvern, leagă și guvernele următoare. Această concepție, desigur, nu corespunde aceleia a statelor cu regim autoritar, unde directiva politică este legată în mod exclusiv de durata regimului și chiar, până la un oarecare grad, de existența persoanei care l-a instituit și care își exercită influența sa personală.

Acestui antagonism între cele două concepții i se datorește, desigur, suspiciunea care face pe d. Hitler să aibă rezerve atât de pronunțate față de sinceritatea politicii de pace pe care o afirmă și o doresc statele democratice. Este o stare psihologică pe care numai timpul și faptele o vor putea înlătura dacă, bine înțeles, dorința de pace purcede din aceeași bună credință la unii ca și la ceilalți.

Care este această bună credință fără de care politica de pace nu va reuși? Și în această privință, din nenorocire, sunt două concepțiuni. Din cele petrecute până acum, se pare că în concepția statelor totalitare pacea înseamnă acceptarea de către toată lumea a acelor condițiuni care asigură expansiunei lor teritoriale, ideologice, economice și politice o deplină libertate, pe când statele cu regim democratic nu concep pacea decât întemeiată pe respectul statului quo teritorial, pe respectul libertății și suveranității fiecărui stat și pe anumite principii de drept internațional care trebue să formeze lege pentru orice stat, oricare ar fi regimul lui intern. Atunci când d. Hitler, înainte de violarea tratatului dela Locarno, a promis Europei o pace de zece ani, dacă Germania va fi reintegrată în drepturile ei asupra Renaniei, Louis Barthou a spus într'un discurs că după ce va ocupa Renania, Germania va oferi o pace și mai îndelungată, dacă se va permite Anschlussul, pentruca apoi să ofere o pace și mai îndelungată, dacă i se va tolera ocuparea Cehoslovaciei, pentruca, după aceea, să vorbească de o pace de 50 sau de 100 de ani, dacă va fi lăsată să ocupe Ucraina și i se vor atribui și coloniile. Evenimentele de până acum au dat cuvintelor marelui dispărut caracterul de profeții și, în fața lor, este firesc ca și la statele democratice să se nască o teamă de viitor care a fost exprimată în parlamentul britanic de d-nii Eden și Churchill, teamă care, de altfel, explică și justifică cele două miliarde și jumătate de lire sterline consacrate de Marea Britanie apărării ei naționale. La banchetul oferit de Asociația presei străine la Berlin, în onoarea membrilor guvernului și corpului diplomatic, d. Ribbentrop și-a exprimat surprinderea că s'a putut auzi ca „prim ecou" al declarației germano-engleze semnată la München de d-nii Hitler și Chamberlain, cuvintele: „înarmare la maximum". Iar d. Hitler a vorbit la Weimar de necesitatea unei „dezarmări spirituale" în țările democratice înainte de a se putea vorbi de o dezarmare materială. Este evident că Europa, cu toate repetatele declarații de pace și dintr'o parte și din cealaltă, se găsește încă stăpânită de un profund antagonism între concepțiunea despre pace a statelor totalitare și aceea a statelor cu regim de opinie publică.

Atâta vreme cât va exista acest antagonism, atâta vreme cât nu se va cădea de acord asupra unei singure formule definitive despre pace, la care să adere toate statele, cu alte cuvinte, care să conție toate elementele de securitate pentru fiecare stat în parte, și să înlăture și posibilitatea unei violări de teritorii și posibilitatea unei hegemonii apăsătoare, pacea europeană va rămâne încă o problemă de rezolvat. Și, prin consecință, datoria tuturor va fi continuarea înarmării, consolidarea apărării naționale și augmentarea potențialului moral al națiunii printr'o bună și serioasă administrare internă și printr'o vigilentă acțiune de întărire a sentimentului național.

Noui doctori „honoris causa" ai Sorbonei, prezentați d-lui Lebrun, președintele republicei

Eclipsa de lună

Curioșii și-au închiriat telescoape din vreme

INSEMNĂRI

O problemă greu de rezolvat

Ziarele, — începând cu „Universul", — au adus în discuție, de curând, dureroasa problemă a copiilor delicvenți, cerând o cuvenită îmblânzire a tratamentului lor de azi. Totul ne face să sperăm că chestiunea va căpăta fireasca soluțiune așteptată.

Strâns legată de ea, însă, este greaua problemă a proteguirii, după eliberare, a condamnaților majori, problemă foarte veche, frecvent dezbătută, dar încă nerezolvată la noi în țară.

Nimeni, bine 'nțeles, nu poate refuza sprijinul, real și efectiv, — nefericitului care, victimă a slăbiciunii ori a unei împrejurări momentane, căzând în ispită, a fost atins de degetul legii.

Am amintit și altă dată că marele Goethe, — care, în „Faust", subliniază eternul adevăr că „doi indivizi trăiesc în noi, unu tăvălindu-se în mocirlă, iar celalt tinzând spre înălțimile cerului". — de câte ori afla de isprava chiar a unui mare greșit, ofta: „Nu știu dacă, pus în aceeaș situație, n'aș fi făcut la fel..."

Pentru deținuții eliberați, momentul când, cu bocceaua 'n brate, ies pe poarta închisorii înfine deschisă, păsind spre o societate care-i va primi însă cu ușile închise, trebuie să fie de un tragic greu de înfățișat prin cuvinte.

Cunoaștem frumoasa activitate, — atât de puțin sprijinită, totuși, — a societății pentru protecția minorilor moralmente abandonați și știm că sunt în curs de organizare, în diverse orașe, societăți pentru protecția greșiților cari și-au ispășit osânda și cari ar voi să revină în rândul oamenilor de ordine.

Trebuie să recunoaștem însă, — și în acelaș timp, omenește și creștinește, să și regretăm, — că, în acest domeniu, în ordine tehnică, totul rămâne de făcut cum înainte.

M.

Nici o brazdă!

Din Budapesta se anunță că guvernul ungar a invitat pe lordul Rothermere să participe la serbările revizioniste ce vor avea loc în capitala Ungariei, invitație pe care lordul Rothermere s'a grăbit s'o accepte.

Cunoaștem de prea multă vreme sentimentele filomaghiare și revizioniste ale lordului Rothermere pentru ca să nu ne surprindă nici invitația guvernului ungar, nici graba cu care d-sa a luat trenul pentru Budapesta.

Socotim însă că e de datoria noastră să acordăm toată atențiunea acestor noui manifestări revizioniste maghiare. La serbările lor „revizioniste" trebue să răspundem cu afirmarea solidarității noastre naționale și cu o vigilentă și neobosită atențiune la frunta-riile românești cari, — orice părere ar avea lordul Rothermere și oricare alt protector al revizionismului maghiar — sunt pe veci stabilite și vom ști să le apărăm.

La ecoul pe care îl vor răspândi serbările revizioniste dela Budapesta, să răspundem cu ecoul pornit din inima noastră românească: „Nici'o brazdă!".

Limba noastră

Și nimeni nu râde

Vorbind despre viața lui Tiberiu, Suetoniu arată toată grija acestui împărat pentru limba latină. „Cunoștea, zice el, foarte bine greaca, dar nu o vorbea oriunde și oricând. Se ferea, mai ales, să întrebuințeze cuvinte grecești la senat. Odată, înainte de a rosti cuvântul *monopolium*, ceru iertare că e nevoit să se folosească de cuvântul acesta străin. Altădată, auzind citindu-se, într'un decret al senatului, cuvântul *emblema*, fu de părere să se schimbe acest cuvânt barbar și să se pună în loc o vorbă latinească, sau, dacă nu se găsește, să se slujească de o perifrază".

Aulu-Gellu zice: „Cazi în aceeaș greșeală, fie că întrebuințezi cuvinte învechite, fie cuvinte noui, totdeauna fără armonie și lipsite de farmec. Totuși greșeala din urmă mi se pare mai de veștejit. Acest nărav se datorește, de cele mai multe ori, unei instrucții târzii... Când înveți, în sfârșit, ceea ce multă vreme n'ai știut, ții cu tot dinadinsul să-i faci loc îndată, să o strecori cu cel dintâi prilej. Astfel, la Roma, de față fiind și eu, un avocat mai în vârstă, foarte cunoscut, dar cu o învățătură căpătată în pripă, și pe apucate, vorbind înaintea prefectului", s'a folosit de niște cuvinte învechite, care nu se mai întrebuințau. „Ascultătorii se uitară unul la altul, întâi serios, întrebându-se ce erau cuvintele acelea. Apoi, isbucniră deodată toți în râs, ca și cum ar fi auzit mai știu și eu ce vorbire galică sau toscană".

Ce învățământ tragem din aceste fapte, povestite de Suetoniu și de Aulu-Gellu?

Când Tiberiu cere iertare senatului că se folosește de *monopolium*, e vădit că senatorii nu primeau cu nepăsare să se amestece în limba lor cuvinte de neam străin.

Când avocatul s'a apucat să desgroape cuvinte vechi și să le întrebuințeze, ascultătorii s'au uitat întâi unii la alții cu nedumerire și apoi au isbucnit în râs.

Scriitorii greci nici pomeneală să întrebuințeze cuvinte străine. Se va spune că ei aveau la îndemână o limbă foarte bogată. Da. Insă limba asta bogată ei au făcut-o, după cum scriitorii romani dintr'un graiu rural, au făcut limba literară latină, de desăvârșirea căreia se minunează o lume.

Otfried Müller ne învață că Pericle, mai mult decât Thucydide, se folosea de limba de toate zilele — dialectul atic obișnuit — dar știa, prin grija ce avea de a căuta totdeauna cuvântul potrivit, să dea cuvântărilor sale, limpezimea și adâncimea, care făceau puterea și farmecul lor.

Pentru ce, la noi, s'a întins atât de mult desmățul cu neologismele? De vină sunt scriitorii. Dar vinovați sunt și cititorii. Aceștia primesc cu nepăsare, nu un cuvânt, nu două, nu zece, ci o sută de cuvinte străine, — câte o fi. Mai mult. Le și răspândesc. Cu învățătura noastră „în pripă", „pe apucate", e mare numărul acelor cititori cari se grăbesc, la rândul lor, să le întrebuințeze și ei „cu tot dinadinsul", la cel dintâi prilej.

Românul zice: *am de gând*. S'a găsit însă unul, cu învățătură „târzie", să zică: *intenționez*. A doua zi „intenționau" literații, a treia zi *a intenționa* și-a găsit loc și în Dicționarul *limbii române*, făcut de Academia *română*. Dar „intentionner" e barbarism și în limba franceză. Cui, ce-i pasă? Nimeni nu s'a întrebat. Nimeni n'a râs.

In cea din urmă a sa cronică din *Le Temps*, d. Abel Hermant, membru al Academiei franceze, se ridică împotriva verbului *emotionner*, fiindcă e un barbarism: „*emotionner* est un barbarisme".

La noi toți sunt „emoționați". Nu se mai aude să fie vreunul „mișcat". Ba, ce zic. Unii întrebuințează deodată, pe amândouă: „sunt adânc mișcat și emoționat". Nimeni nu râde.

Se vorbește de câtva timp de politica unor țări care țintesc să-și îndestuleze toate nevoile numai prin mijloacele lor. Această politică s'a numit *autarkie*. Cuvântul e grecesc: *autarkia*, îndestulare prin sine, din *autos*, eu însumi, și *arkeo*, a fi destul, a nu avea nevoie de altul.

Dar toți, și domnii dela Rador, cari nu pot fără *eficace* și *ineficace*, toți scriu *autarhie*, cuvânt care înseamnă cu totul altceva Din *autos* și *arho*, a îndruma, a fi în cap, a cârmui, a stăpâni, - *autarhie* înseamnă: stăpânire absolută.

Ce e mai de plâns, e că nimeni nu râde de acești nepregătiți, cari vor să dea o înfățișare de bogăție, săraciei din capul și din inima lor.

T. PISANI